

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს მიერ წარმოდგენილი გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიაზე მდებარე მიწის ნაკვეთების (გუდაურის მაღლობების) განაშენიანების რეგულირების გეგმის სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების სკოპინგის დასკვნა

ძირითადი ინფორმაცია

სტრატეგიული დოკუმენტის დასახელება: გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიაზე მდებარე მიწის ნაკვეთების (გუდაურის მაღლობების) განაშენიანების რეგულირების გეგმა;

დამგეგმავი ორგანო: საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრო;

სტრატეგიული დოკუმენტის განხორციელების არეალი: დუშეთის მუნიციპალიტეტი, გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორია (ე.წ. გუდაურის მაღლობები - მთა „ვარცლა“)

2019 წლის 11 იანვარს საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს მიერ, სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების სკრინინგის გადაწყვეტილების მიღების მიზნით, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილი იქნა გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიაზე მდებარე მიწის ნაკვეთების (გუდაურის მაღლობების) განაშენიანების რეგულირების გეგმის სკრინინგის განცხადება და სტრატეგიული დოკუმენტის კონცეფცია. აღნიშნული დოკუმენტაცია „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ შესაბამისად განთავსდა სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე (იხ. ელ. ბმული <https://mepa.gov.ge/Ge/PublicInformation/8357>) და შესაბამისი მუნიციპალიტეტის საინფორმაციო დაფაზე.

„საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს „გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიაზე მდებარე მიწის ნაკვეთების (გუდაურის მაღლობების) განაშენიანების რეგულირების გეგმის“ სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასებისადმი დაქვემდებარების შესახებ“ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2019 წლის 26 მარტის №2-269 ბრძანებით გაიცა სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების სკრინინგის გადაწყვეტილება.

ამჟამად, საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს მიერ, სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილი იქნა გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიაზე მდებარე მიწის ნაკვეთების (გუდაურის მაღლობების) განაშენიანების რეგულირების გეგმის სკოპინგის განცხადება და სტრატეგიული დოკუმენტის კონცეფცია.

აღნიშნული სტრატეგიული დოკუმენტის კონცეფცია, თანდართული დოკუმენტაცია და სკოპინგის განცხადება, „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ შესაბამისად, 2021 წლის 11 თებერვალს განთავსდა სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე (იხ. ელ. ბმული <https://mepa.gov.ge/Ge/PublicInformation/31485>) და დუშეთის მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციული ორგანოს საინფორმაციო დაფაზე.

სკოპინგის განცხადება მოიცავს ინფორმაციას სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასებით გათვალისწინებული პროცედურების თაობაზე. დოკუმენტში მოცემულია სტრატეგიული დოკუმენტის შესახებ ინფორმაცია, მომზადების საფუძველი და მიზნები, განხორციელების არეალი და მის ფარგლებში დაგეგმილი საქმიანობები.

განხილვის მიზნით სამინისტროში წარმოდგენილი „გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიაზე მდებარე მიწის ნაკვეთების (გუდაურის მაღლობების) განაშენიანების რეგულირების გეგმის“ პროექტი ეყრდნობა „გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიის ქალაქთმშენებლობითი დოკუმენტაციის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2018 წლის 12 ივნისის №331 დადგენილებას (ახალ კოდექსთან შესაბამისობაში მოყვანილ იქნა აღნიშნული გენგეგმა და 2019 წლის 2 დეკემბერს მიღებულ იქნა საქართველოს მთავრობის №587 დადგენილება „გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიის ქალაქთმშენებლობითი გეგმების დამტკიცების თაობაზე“), რომელიც წარმოადგენს გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიის განაშენიანებისა და მიწის ნაკვეთ(ებ)ის სამშენებლოდ გამოყენების პირობების დადგენის ჩარჩო დოკუმენტს. „გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიაზე მდებარე მიწის ნაკვეთების (გუდაურის მაღლობების) განაშენიანების რეგულირების გეგმა“ აზუსტებს განაშენიანების განვითარებას აღნიშნული ტერიტორიისთვის.

გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიაზე მდებარე მიწის ნაკვეთების (გუდაურის მაღლობების) განაშენიანების რეგულირების გეგმის გეგმარებითი დოკუმენტები შედგენილია „საქართველოს სივრცის დაგეგმარების, არქიტექტურული და სამშენებლო საქმიანობის კოდექსის“ შესაბამისად.

სამინისტროში წარმოდგენილი სტრატეგიული დოკუმენტის კონცეფციის თანახმად, საპროექტო ტერიტორიის ფართობი შეადგენს 535 986 კვ.მ-ს (53.5986 ჰა). გუდაურის მაღლობების განაშენიანების რეგულირების გეგმა წარმოადგენს სტრატეგიულ დოკუმენტს, რომელიც ადგენს 19 მიწის ნაკვეთით შემდგარი ტერიტორიისთვის მიწათსარგებლობის ზონებს და აზუსტებს ცალკეული გეგმარებითი ერთეულების, განაშენიანების არქიტექტურულ-გეგმარებით და სივრცით-მოცულობით მახასიათებლებს, შენობების განთავსებას, მათ გეგმარებით პარამეტრებს, რელიეფის ორგანიზებას, ტერიტორიების კეთილმოწყობასა და გამწვანებას, საინჟინრო და სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურით უზრუნველყოფას.

სკოპინგის განცხადების თანახმად, საპროექტო ტერიტორიის განვითარება იგეგმება 3 ზონად - საკურორტო-რეკრეაციული ზონა 1 , ლანდშაფტურ-სარეკრეაციო ზონა და სატრანსპორტო ზონა 1. საპროექტო ტერიტორიის აღმოსავლეთ ნაწილში მდებარეობს ხევი, დასავლეთ ნაწილში - საბაგრო ხაზი და სათხილამურო ტრასები, ჩრდილოეთით ტერიტორიას ესაზღვრება გაუნაშენიანებელი ტერიტორია და სათხილამურო ტრასები, ხოლო საპროექტო ტერიტორიის დასავლეთ ნაწილში გენერალური გეგმით დადგენილია კონტროლირებადი სარეკრეაციო არეალი.

სკოპინგის განცხადების თანახმად, „გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიაზე მდებარე მიწის ნაკვეთების (გუდაურის მალლობების) განაშენიანების რეგულირების გეგმა“ ითვალისწინებს შენობების ფუნქციების განსაზღვრას, როგორც საცხოვრებელი სახლებით, ისე სასტუმროებით, ასევე მათი ნაწილის პირველი სართულების საზოგადოებრივი დანიშნულების ობიექტებისათვის დათმობას, საპროექტო ტერიტორიაზე არსებული გრუნტის გზის ნაცვლად, საპროექტო ტერიტორიაზე მისასვლელად, სამხრეთ აღმოსავლეთიდან საავტომობილო გზის მოწყობას, ასევე დაგეგმარების ეტაპზე არსებული 167.907 მ² ტერიტორიის განაშენიანების ნაცვლად, 267.993 მ² ტერიტორიის განაშენიანება, თუმცა შენობების სიმაღლეების შეზღუდვის საფუძველზე, ვიზუალური ზემოქმედების მასშტაბის შემცირებას.

სკოპინგის განცხადების შესაბამისად, „გუდაურის მალლობების“ განაშენიანების რეგულირების გეგმის შემუშავების სახელმძღვანელო პრინციპებია:

- მდგრადი განვითარების წინაპირობების შექმნა;
- ბუნებრივი და ადამიანის მიერ სახეცვლილი გარემოს, ტურისტული, სატრანსპორტო და საინჟინრო ინფრასტრუქტურის უსაფრთხო და ჰარმონიული განვითარება;
- მწვანე ეკონომიკისა და მწვანე ლანდშაფტური დიზაინის მიდგომებისა და მეთოდოლოგიის გამოყენება;
- ინვესტიციების მოზიდვის, კონკურენტუნარიანობის გაზრდის მიზნით, საერთაშორისო პრაქტიკაში დანერგილი, თანამედროვე მიდგომებისა და გადაწყვეტების გამოყენება;
- სივრცით-ტერიტორიული დაგეგმვის პროცესში საჯაროობის, ჩართულობისა და თანამონაწილეობის უზრუნველყოფა.

დოკუმენტში აღნიშნულია, რომ ტერიტორიის განაშენიანების შემთხვევაში, მოსალოდნელია ისეთი უარყოფითი ზემოქმედება, როგორცაა განაშენიანების შედეგად მიწისდაფარულობასა და მიწათსარგებლობაში ცვლილება, ვიზუალური ზემოქმედება და ლანდშაფტის ცვლილება, ზემოქმედება ბიომრავალფეროვნებაზე, მთის მყიფე, მგრძობიარე ეკოსისტემების პირობებში, ზემოქმედება ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე, მშენებლობის დროს ნიადაგის ეროზია, ადამიანზე, ბუნებრივი საფრთხეების ზემოქმედების რისკის ზრდა, წყლის რესურსებზე მოთხოვნის ზრდა, ნარჩენების წარმოქმნა, ნარჩენი წყლების წარმოქმნა და მათი უტილიზაცია, ენერგომობხმარების ზრდა,

ხმაურის და ვიბრაციის წარმოქმნა, სატვირთო/სატრანსპორტო და სამშენებლო ტრანსპორტის მოძრაობით ან მუშაობით გამოწვეული მავნე ნივთიერებების გაფრქვევა ჰაერში.

წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, მნიშვნელოვანია ამგვარი უარყოფითი ზემოქმედების შემცირების მიზნით, დაგეგმარებისას გათვალისწინებული იქნეს განაშენიანების ინტენსიფიკაციის დაბალი დონე, შენობათა სიმაღლის შეზღუდვა, ასევე სხვა შემარბილებელი ღონისძიებების გათვალისწინება, როგორცაა ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, დასაწყობებისა და აღდგენის ღონისძიებები, ზვავების მართვა გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიისთვის, დასახლების უსაფრთხო სასმელი წყლით უზრუნველყოფა, ნარჩენების მართვა - შეგროვება, გატანა, და განთავსება, ჩამდინარე წყლების გამწმენდი სისტემის მოწყობა და გაწმენდა წყალჩაშვებამდე, ელექტროენერგიით მომარაგების სქემის შემუშავება, რომელშიც გათვალისწინებული იქნება განახლებადი ენერჯის გამოყენება, ზედმეტი ხმაურის თავიდან აცილების მიზნით, სატრანსპორტო გზის ოპტიმალურად დაგეგმვა. დოკუმენტის თანახმად, ბიომრავალფეროვნებაზე უარყოფითი ზემოქმედება დადგინდება საბაზისო კვლევების საფუძველზე, მათ შორის, საქართველოს „წითელი ნუსხის“ სახეობებზე, კანონმდებლობის მოთხოვნათა შესაბამისი ქმედებების განხორციელება.

სკოპინგის განცხადების თანახმად, გარემოზე ზემოქმედების შესწავლის მიზნით, მოხდება გარემოსდაცვითი საკითხების კვლევა და შესაბამისი პრევენციული ღონისძიებების გათვალისწინება დაგეგმარების პროცესში. აქვე აღნიშნულია, რომ განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს ისეთ საბაზისო კვლევებს, როგორცაა: ა) გეოლოგიური პროცესების აქტივაციის საფრთხე (მშენებლობის და ექსპლუატაციის ეტაპები); ბ) ზვავების აქტივაციის საფრთხე (კურორტის მშენებლობის და ექსპლუატაციის პერიოდში (ზამთარში)); გ) გეოდინამიკური პროცესები და მასთან დაკავშირებული უსაფრთხოება (მშენებლობის და ექსპლუატაციის ეტაპები).

დოკუმენტის თანახმად, „დაცული ტერიტორიების სტატუსის შესახებ“ საქართველოს კანონში შეტანილი ცვლილებების შემდეგ, ყაზბეგის დაცული ტერიტორიების საზღვრები 78.202 ჰა-მდე გაფართოვდა, რის შედეგადაც გუდაურის სარეკრეაცია ტერიტორია ყაზბეგის დაცული ტერიტორიების სიახლოვეს აღმოჩნდა. ასევე, სკოპინგის განცხადებაში აღნიშნულია, რომ გუდაურის სარეკრეაციო ზონაში მდებარეობს „ზურმუხტის ქსელის“ ყაზბეგის საიტების 7 ნაკვეთი, თუმცა საპროექტო ტერიტორიასთან მას უშუალო კავშირი არ გააჩნია. ამასთან, „ევროპის ველური ბუნებისა და ბუნებრივი ჰაბიტატების დაცვის“ (ბერნის კონვენცია) კონვენციის შესაბამისად შექმნილი „ზურმუხტის ქსელი“ გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიის ფარგლებში, 2018 წლის ნოემბრის ნუსხით წარდგენილია ყაზბეგის საიტით, რომელიც მოიცავს 7 ნაკვეთს: ყაზბეგი (GE0000009). ზურმუხტის ქსელი ზღუდავს ყველა იმ ქმედებასა თუ საქმიანობას, რომელსაც შეუძლია დააზარალოს ბერნის კონვენციით დაცული სახეობა ან ჰაბიტატი და შეუქმნას საფრთხე მათ სახარბიელო კონსერვაციული სტატუსის შენარჩუნებას.

სკოპინგის განცხადებაში ასევე წარმოდგენილია ცხრილი განაშენიანების რეგულირების გეგმის განხორციელების შემთხვევაში მოსალოდნელი გამოწვევებისა და სგშ-ის ეტაპზე განსახორციელებელი შეფასებების თაობაზე.

დოკუმენტის მიხედვით, სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების ეტაპზე წარმოდგენილი იქნება სამ დონეზე განხილული ალტერნატივები - სტრატეგიული დონე, გეგმარებითი და დარგობრივი დონე და კონკრეტული ინფრასტრუქტურული საქმიანობების დონე.

რაც შეეხება საბაზისო კვლევებს, დოკუმენტში აღნიშნულია, რომ სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების ანგარიშის მომზადების ეტაპზე საბაზისო კვლევების იდენტიფიცირებისთვის გამოყენებული იქნება ორგვარი მიდგომა:

1. „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ მოთხოვნილი ინფორმაცია და სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების ზოგადი საუკეთესო პრაქტიკის გამოცდილება, რომელიც ითვალისწინებს ინფორმაციის და მონაცემების მოძიებას შემდეგი ძირითადი მიმართულებებით: ბიომრავალფეროვნება (ფლორა, ფაუნა); ნიადაგი; წყალი; კლიმატური ფაქტორები; ბუნებრივი და კულტურული მემკვიდრეობა; ლანდშაფტი; მოსახლეობა; ადამიანის ჯანმრთელობა; მატერიალური აქტივები; გეოსაფრთხეები; აღნიშნული ფაქტორების ურთიერთქმედება; სხვა იდენტიფიცირებული ფაქტორები;
2. გაანალიზდა განაშენიანების რეგულირების გეგმის კონცეფციის პროექტის შინაარსი და გამოიყო ის გარემოსდაცვითი საკითხები, რომელთა გაანალიზება რეკომენდებულია სგშ-ის ანგარიშის მომზადების პროცესში განსახორციელებელი საბაზისო კვლევების ფარგლებში.

საზოგადოების მხრიდან სტრატეგიული დოკუმენტის თაობაზე ან/და სკოპინგის განცხადებაზე შენიშვნები და მოსაზრებები სამინისტროში წარმოდგენილი არ ყოფილა.

სგშ-ს ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. სგშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ 26-ე მუხლით დადგენილ ინფორმაციას;
2. სგშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს სკოპინგის განცხადებაში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია;
3. სგშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს სტრატეგიული დოკუმენტისთვის საკვანძო გარემოსდაცვითი საკითხები და სგშ-ის პროცესში შესწავლილი ზემოქმედებები;

4. სგშ-ის ანგარიშში უნდა შეფასდეს გეგმის სხვადასხვა სექტორულ და მულტისექტორულ სტრატეგიულ დოკუმენტებთან კავშირი;
5. სგშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს საზოგადოების ინფორმირებისა და მონაწილეობის შესახებ ინფორმაცია, თარიღების, განხილული საკითხებისა და სტრატეგიული დოკუმენტის მომზადების პროცესში მიღებული შენიშვნების გათვალისწინების შესახებ;
6. სგშ-ის ანგარიშში უნდა მოიცავდეს ინფორმაციას გეგმით გათვალისწინებული ტერიტორიის გეოლოგიური პირობების შესახებ, სადაც მოცემული იქნება გეოლოგიური გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერა, ასევე გეოლოგიური (მეწყერი, ღვარცოფი და ქვათაცვენა) და ჰიდრომეტეოროლოგიური (თოვლის ზვავი) საფრთხეების ზონირების რუკები ტერიტორიის ფარგლებში.
7. სგშ-ის ანგარიშში უნდა აისახოს საქართველოს „წითელი ნუსხით“, საერთაშორისო ხელშეკრულებებით დაცული სახეობების და ასევე ენდემური სახეობების გავრცელების არეალები, საბინადრო ადგილების ჩათვლით;
8. სგშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს სტრატეგიული დოკუმენტის განხორციელების ადგილის და აღნიშნული დოკუმენტით გათვალისწინებული ღონისძიებების განხორციელებისათვის შერჩეული ტერიტორიების SHP ფაილები.
9. სგშ-ის ანგარიშში უნდა აისახოს ინფორმაცია წყლის რესურსების თაობაზე (დებიტი, ხარისხი) და დაგეგმილი ინფრასტრუქტურული პროექტების, ასევე ტურიზმის განვითარების შედეგად, ზემოქმედების საკითხები;
10. სგშ-ის ანგარიშში უნდა აისახოს ინფორმაცია დაგეგმილი ინფრასტრუქტურული პროექტების შედეგად, ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების თაობაზე, შესაბამისი პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
11. სგშ-ის ანგარიშში უნდა მოიცავდეს მონიტორინგთან დაკავშირებულ ინფორმაციას, სადაც ასევე აისახება გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული ძირითადი საკითხები;
12. სგშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს იმ ღონისძიებების ჩამონათვალი, რომელიც დაგეგმილია სტრატეგიული დოკუმენტის განხორციელების შემთხვევაში შესაძლო უარყოფითი ზემოქმედების თავიდან აცილების, შერბილებისა და კომპენსირებისათვის;

სგშ-ს ანგარიშის მომზადებისას გასათვალისწინებელია შემდეგი ინფორმაცია

- ინფრასტრუქტურული საქმიანობების ალტერნატივების შერჩევას (გვ.37), საჭიროა გათვალისწინებულ იქნეს ბიომრავალფეროვნებაზე ზემოქმედების საკითხიც. დოკუმენტში ნათქვამია, რომ „ათვისებული ტერიტორიის განვითარებასთან დაკავშირებით, შესაძლებელია ზემოქმედება იყოს ბიომრავალფეროვნებაზე, მთის მყიფე, მგრძნობიარე ეკოსისტემების პირობებში. ზემოქმედება დადგინდება საბაზისო კვლევების საფუძველზე, მათ შორის საქართველოს „წითელი ნუსხის“ სახეობებზე.“ საჭიროა, სგშ-ის ანგარიშში დაკონკრეტდეს რომელი საბაზისო კვლევები იგულისხმება მითითებულ

ჩანაწერში, აქედან გამომდინარე, დოკუმენტში უნდა აღინიშნოს, რომ კონკრეტული საქმიანობის/ქმედების განხორციელებამდე ჩატარდება დეტალური კვლევები ბიომრავალფეროვნებაზე და მასზე შესაძლო ზემოქმედებაზე. საჭიროა, გარემოს და ჯანმრთელობის დაცვის მართვის გეგმაში (გვ.45) აისახოს ბიომრავალფეროვნებაზე ზემოქმედების საკითხებიც;

- სკოპინგის ანგარიშში არ არის ასახული განაშენიანების დროს წარმოქმნილი ნარჩენების მართვის საკითხები. მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვება და ამ მიზნით მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვების სისტემის დანერგვა დაიგეგმოს „ნარჩენების მართვის კოდექსისა“ და საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 1 აპრილის №159 დადგენილების „ტექნიკური რეგლამენტის მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების წესის“ მოთხოვნების შესაბამისად. ამასთან, მუნიციპალიტეტის მიერ განაშენიანების პროცესში წარმოქმნილი ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებული სამომავლო ღონისძიებები აისახოს მუნიციპალური ნარჩენების მართვის გეგმაში;
- სგშ-ის ანგარიშში გეოლოგიური ნაწილი წარმოდგენილი იყოს შემდეგი სახით: რელიეფი (გეომორფოლოგია); გეოლოგიური აგებულება და ტექტონიკა; სეისმური პირობები; ჰიდროგეოლოგიური პირობები; საინჟინრო გეოლოგიური პირობები; გეოლოგიური საფრთხეების შეფასება, შესაბამისი ზონირების რუკის შემუშავებით;
- მიზანშეწონილია, მე-5 თავში (გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე შესაძლო ზემოქმედების მასშტაბი) პუნქტი „ხმაურის და ვიბრაციის წარმოქმნა“ (გვ. 28) ჩამოყალიბდეს სხვაგვარი რედაქციით და გათვალისწინებული იქნეს ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების საკითხებიც. კერძოდ, განმარტება გაკეთდეს შემდეგნაირად: ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურება, ხმაურის და ვიბრაციის წარმოქმნა - განაშენიანების შედეგად გაჩნდება დასახლებული ტერიტორია და შესაბამისად წარმოიქმნება ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებისა და ხმაურის წყარო. ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების მაქსიმალურად შემცირებისა და ზედმეტი ხმაურის თავიდან აცილების მიზნით, საჭიროა სატრანსპორტო გზის ოპტიმალურად დაგეგმვა (მათ შორის, დიდი დახრილობის ადგილების არარსებობა), რათა აცილებული იყოს მაღალი ემისიები და ზედმეტი ხმაური. ასევე, ჰაერის დაბინძურების შემცირების მიზნით ყურადღება უნდა გამახვილდეს მყარი საწვავის მოხმარების მინიმიზაციაზე (მაგ. შინამეურნეობებსა და სასტუმროებში საკვების მომზადებისა და გათბობის მიზნით შეშის ან სხვა მყარი საწვავის მოხმარების გამორიცხვა/მაქსიმალურად შემცირება). ხმაურის მაღალი ინტენსივობის წარმოქმნა ასევე დაკავშირებული იქნება სამშენებლო სამუშაოების განხორციელებასთან. აღნიშნული საკითხი გათვალისწინებული იქნეს, ასევე 5.1 ქვეთავის (ძირითადი გარემოსდაცვითი საკითხები) „გარემოს დაბინძურება და ხმაურის“ (გვ.29) ნაწილის ჩამოყალიბების შემთხვევაშიც - ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებისა და ხმაურის მაქსიმალურად შემცირების მიზნით, საჭიროა სატრანსპორტო ქსელის შეძლებისდაგვარად ოპტიმალურად დაგეგმვა.
- ცხრილში მოცემული (გვ. 31) „საკითხები რომელიც გათვალისწინებული იქნება გეგმაში და/ან სგშ“-ს ნაწილი უნდა მოიცავდეს არა მხოლოდ სატრანსპორტო საშუალებებიდან ემისიების საკითხს, არამედ შინამეურნეობებში ან/და

სასტუმროებში მოხმარებული საწვავის წვის შედეგად გამოწვეულ ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების შეფასებასაც. ამავე ცხრილში ამავე გვერდზე ძირითადი საკითხის „ჯანმრთელობის დაცვა“ „კონკრეტული გამოწვევების“ უჯრაში მოცემულ ტექსტში მართებულად აღნიშნულია ხმაური და ჰაერის დაბინძურების რისკ ფაქტორები. ხოლო „საკითხები რომელიც გათვალისწინებული იქნება გეგმაში და/ან სგშ“-ს უჯრაში მოცემულ ტექსტში საუბარია მხოლოდ ხმაურზე და ნახსენები არ არის ჰაერის დაბინძურება.

- წარმოდგენილი რუკებიდან ირკვევა, რომ განაშენიანების ორ დასახლებას შორის დამაკავშირებელ საავტომობილო გზას არ მიჰყვება საფეხმავლო ნაწილი (ტროტუარი). ატმოსფერული ჰაერის მაღალი ხარისხის შენარჩუნება, განსაკუთრებით კი საკურორტო და რეკრეაციულ ტერიტორიებზე მნიშვნელოვანია. გამართული საფეხმავლო ინფრასტრუქტურა მნიშვნელოვანია საავტომობილო ნაკადების მინიმიზაციის კუთხით, რაც ამცირებს ატმოსფერულ ჰაერზე უარყოფით ზემოქმედებას. შესაბამისად, მიზანშეწონილად მიგვაჩნია გზის აღნიშნულ მონაკვეთზე მოეწყოს საფეხმავლო ნაწილი (ტროტუარი).
- სკოპინგის ანგარიშში (პ. 5 „გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე შესაძლო ზემოქმედების მასშტაბი“) აღნიშნულია მხოლოდ, რომ გეგმარებით ტერიტორიაზე კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლები და სხვა ობიექტები არ მდებარეობს. თუმცა არაფერია ნათქვამი და წინასწარულად მაინც შეფასებული მიწის სამუშაოების პროცესში უცნობი არქეოლოგიური ობიექტების გამოვლენის/დაზიანების რისკები. ამასთან, დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების შედეგად კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებსა და კულტურულ ფასეულობებზე პირდაპირი და არაპირდაპირი ზემოქმედების გამოვლენა, აღწერა და შედეგების შესწავლა უნდა განხორციელდეს სტრატეგიული გარემოსდაცვითი შეფასების ანგარიშით, რომელიც არის დამგეგმავი ორგანოს ან/და კონსულტანტის მიერ სგშ-ის პროცესში მომზადებული დოკუმენტი და მოიცავს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ გათვალისწინებულ ინფორმაციას. აღნიშნულიდან გამომდინარე, მიზანშეწონილად მიგვაჩნია სგშ-ს ანგარიშის მომზადების პროცესში ჩართული იყოს შესაბამისი კომპეტენციის სპეციალისტი (ისტორიკოსი/არქეოლოგი), რათა გამოირიცხოს შესაძლო არქეოლოგიური ობიექტების დაზიანების რისკები, ასევე სათანადოდ შეფასდეს პროექტის გავლენის ზონაში კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებსა და კულტურულ ფასეულობებზე პირდაპირი და არაპირდაპირი სავარაუდო ზემოქმედება.

დასკვნითი ნაწილი:

საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს მიერ წარმოდგენილი გუდაურის სარეკრეაციო ტერიტორიაზე მდებარე მიწის ნაკვეთების (გუდაურის მაღლობების) განაშენიანების რეგულირების გეგმის სგშ-ის ანგარიში სავალდებულოა მომზადდეს სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის შესაბამისად.